

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

při

„PUTOVÁNÍ ZA DOBRODRUŽSTVÍM“

„AŽ JE TEPLA, NEBO ZIMA, V DRUŽINĚ JE VŽDYCKY PRIMA!“

Vytvořila Gabriela Malá
k 1. 9. 2022 aktualizovala Andrea Slepíčková

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Motivační název: Putování za dobrodružstvím

Motto: Ať je teplo, nebo zima, v družině je vždycky prima!

Vytvořila: Gabriela Malá
Andrea Slepíčková (aktualizace k 1. 9. 2022)

Adresa školy: Veliš 40
507 21 Veliš

Ředitelka školy: Hana Kubová

Typ školy: Plně organizovaná škola

Počet ročníků: 9

Počet tříd: 9

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2022

Podpis ředitelky školy:

razítko školy

Obsah:

1. Naše ŠD

Materiální podmínky

Personální podmínky

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončení vzdělávání

Ekonomické podmínky

Časový plán a délka vzdělávání

Režim dne

Bezpečnost a ochrana zdraví v ŠD

2. ŠVP

Hlavní cíle vzdělávání

Klíčové kompetence

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Obsah a formy vzdělávání

Naše pravidla

Orientační plán činností

Průřezová témata

3. Evaluace

Sebehodnocení

Formy hodnocení

Autoevaluace

4. Závěr

1. NAŠE ŠD

Školní družina ve Veliši je místem, kde se denně po vyučování setkávají žáci prvního stupně. Mohou zde společně zažívat nejrůznější dobrodružství, navazovat nová přátelství a získávat další znalosti a dovednosti, které jim přiblíží náš svět. Naším záměrem je, aby družina byla místem, kde mohou všichni prožívat radost, úspěch a kde si mohou vyzkoušet již známé, či nové činnosti.

Materiální podmínky

ŠD má k dispozici kmenovou učebnu vybavenou vhodně uspořádaným nábytkem a zčásti pokrytou kobercem. V zadní části místnosti jsou žákům volně přístupné deskové hry a další hračky, mezi kterými volí převážně v čase ranní družiny a v době po obědě. K zájmovým činnostem můžeme přímo ve třídě využívat velké množství výtvarných a didaktických pomůcek a počítač. Děti mají k dispozici též knihy ze školní knihovny. Místnost postupně zkrášlujeme výrobky žáků a dbáme na šetrné zacházení s veškerým jejím vybavením. Pro sportovní vyžití můžeme používat tělocvičnu, zahradu i malé obecní hřiště. Pokud to počasí umožňuje, snažíme se trávit co nejvíce času na školní zahradě, nebo na čerstvém vzduchu v blízkém okolí školy.

Personální podmínky

Ve ŠD jsou dvě vychovatelky. Průběžně se zúčastňují vzdělávacích akcí, které jsou přínosem pro jejich práci a kvalitu zájmového vzdělávání. Vychovatelka je iniciátorem a průvodcem účastníka při volnočasových činnostech, které přímo nebo nepřímo řídí, navozuje, motivuje, umožňuje a hodnotí. Vychovatelka probouzí v účastnících aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Podněcuje a rozvíjí přirozenou zvědavost účastníků činností, podporuje jejich chuť objevovat i odvalu projevit se a ukázat, co všechno zvládnou. Tyto žádoucí projevy pak přiměřeně oceňuje a chválí.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Žáky přihlašují zákonní zástupci žáků prostřednictvím školního informačního systému EduPage. Do ŠD je žák přihlášen vždy na jeden školní rok. Zákonní zástupci si žáka ve školní družině vyzvedávají osobně a opouštějí s ním areál školy. Žák může odcházet samostatně v případě písemného souhlasu zákonného zástupce v přihlášce nebo na základě elektronické informace (sms, zpráva v EP) o změně odchodu ze ŠD.

Ekonomické podmínky

Naše ŠD se poskytuje žákům bez úplaty.

Časový plán a délka vzdělávání

Vzdělávací program pro ŠD je vytvořen na dobu 5 let a je cyklický. Je rozdělený do čtyř integrovaných bloků a obsahuje výběr možných činností, ze kterých je aktuálně voleno. Toto nám umožňuje tvořivě reagovat na změny, různou skladbu žáků v oddělení a na jejich aktuální naladění. Délka vzdělávání ve školní družině je dána věkovou kategorií žáků školy - tj. 1. stupně základní školy.

Režim dne

Režim dne je stanovený s ohledem na psychohygienické potřeby žáků. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby žáků a umožňuje přizpůsobit činnosti aktuální či neplánované situaci ve družině. V případě příznivého počasí se činnosti odehrávají na školní zahradě.

Provoz ŠD: (Po- Pá)

7: 00- 8: 00 individuální klidová spontánní činnost

11: 50- 12: 20 hygiena, oběd

- 12: 20- 13: 15 tematické rozhovory, odpočinkové činnosti
spontánní klidové činnosti dle zájmu dětí
společné plánování zájmových činností
- 13: 15 - 14: 30 zájmové činnosti se zaměřením na estetickou, hudební,
přírodovědnou, literárně-dramatickou, pohybovou, nebo
pracovně-technickou činnost, společenské a logické hry,
tematické vycházky
- 14: 30- 14: 45 hygiena, svačina
- 14: 45- 15: 15 příprava na vyučování, spontánní činnosti
- 15: 15- 16: 00 individuální činnost v herně ŠD, na školní zahradě

Při nevyzvednutí žáka zákonným zástupcem do konce stanovené doby ŠD, vychovatelka telefonicky kontaktuje zákonné zástupce. Pokud jsou zákonní zástupci nedostupní, kontaktuje vedení ZŠ.

Bezpečnost a ochrana zdraví v ŠD

Žáci se řídí Školním řádem, Vnitřním řádem školní družiny, také řády jednotlivých učeben a pracoven, pokud činnost probíhá v nich.

S jednotlivými řády jsou žáci seznámeni na začátku každého školního roku. Pravidla bezpečnosti práce vychovatelky připomínají vždy před započítím činnosti, i kdykoliv v jejím průběhu, pokud to situace vyžaduje. Všichni pracovníci mají vždy na zřeteli, že bezpečné pracovní prostředí je zárukou předcházení úrazů žáků.

Vychovatelka i pedagog průběžně monitorují vztahy jednotlivých žáků, všímají si jejich rozpoložení, konzultují jednání žáků s ostatními učiteli a pracují s dynamikou skupiny tak, aby bylo navozeno a udržováno emocionálně bezpečné prostředí.

2. ŠVP

Hlavní cíle vzdělávání

Cílem zájmového vzdělávání ve školní družině je rozvíjení klíčových kompetencí žáků a harmonický rozvoj jejich osobnosti skrze citlivé pedagogické ovlivňování volného času. Každému žákovi dáváme možnost k účelnému využívání volného času a to formou nabídky různých zájmových aktivit, pomůcek, volbou inspirujícího prostředí a celkově i vybavením družiny. Pobyt v družině má žákům přinášet seberealizaci, uspokojení a kompenzaci k dopolednímu vyučování a pokládat tak základy k pozdějším návykům využívání volného času.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení: Žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí, zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

Kompetence k řešení problémů: Žák si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje řešení problému, při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení problémů, ověřuje prakticky správné řešení problémů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám - je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je při jejich překonávání houževnatý.

Komunikativní kompetence: Žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými

větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuse, umí řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky. Umí se v něm vyjádřit i písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci také přísluší naslouchání druhým. Využívá informační a komunikační prostředky, z předpokládaných informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

Sociální a interpersonální kompetence: Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje zodpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytvoření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit - přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém - ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Občanské kompetence: Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské). Respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, které je formováno tradičními, aktuálními i očekávanými hodnotami národa, etnika a sociální či profesní skupiny. Chápe, že rozvoj a udržení těchto hodnot, jejichž význam se z pohledu jedince i generací může měnit, je podmíněn také ekonomickou situací a posilován či oslabován jedinci, kteří tyto hodnoty zpětně ovlivňují. Váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

Kompetence k trávení volného času: Žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných

i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Integrovaným žákům věnujeme průběžnou zvláštní pozornost a chceme je do přirozeného prostředí začlenit, nikoliv vyčlenit.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Snažíme se vyhovět vzdělávacím a zájmovým potřebám našich žáků a vytváříme prostředí, ve kterém může své nadání uplatňovat a nadále rozvíjet.

Obsah a formy vzdělávání ve ŠD

Školní družina se podle školského zákona řídí klíčovým dokumentem - tím je školní vzdělávací program pro školní družinu. Tento program by měl být navržený tak, aby umožnil žákům profilovat se podle jejich zájmů a potřeb a současně by měl navazovat na školní vzdělávací program školy. Proto se i ve školní družině opíráme o vzdělávací oblasti základního vzdělávání.

Školní družina je orientovaná na výchovu, vzdělávání, rekreační, sportovní a zájmové činnosti před vyučováním a po něm.

Činnosti, kterých se žáci mohou účastnit mají různé formy. Jedná se o činnosti příležitostné, pravidelné, individuální, skupinové, nebo například činnosti spontánní.

Základním prostředkem práce ve družině je hra, která přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky. Svou činností navazuje na vzdělávání ve škole, má však jiné formy práce a používá jiné prostředky. Pro žáky ve družině jsou všechny činnosti dobrovolné. Vychovatelka jim je nabízí, je jejich průvodkyní a instruktorkou.

Naše pravidla (pět plus jedna)

Bud' v bezpečí

Hraj fér

Bud' tady

Starej se o sebe a ostatní

Nech to být a jdi dál

Za pomoci těchto hesel jsou na začátku školního roku společně s žáky zpracovávána pravidla chování a vytvořena tzv. dohoda, která je závazná pro žáky i vychovatelku. Dbáme na to, aby formulace pravidel byla pozitivně laděná. Skrze následné aktualizace a společnou reflexi dodržování společně stanovených pravidel jsou také rozvíjeny klíčové kompetence zájmového vzdělávání.

Pravidlo zvednuté ruky je pravidlem, které umožňuje vzájemné naslouchání. Ve chvíli, kdy jeden účastník zvedne ruku, navazuje oční kontakt s ostatními a ti se k němu postupně přidávají tak, že se ztiší, také zvednou ruku a udržují s ním oční kontakt. Tím si mezi sebou dáváme najevo, že následné sdělení je důležité.

Orientační plán činností

Náš ŠVP je koncipován na dobu jednoho vzdělávacího cyklu (5let) a umožňuje tak operativně reagovat na možné změny podmínek či propojovat a přesouvat témata během celé docházky do družiny.

Činnosti jsou motivovány různými příběhy. Při všech činnostech školní družiny mohou žáci využívat principu dobrovolnosti. Pro samotné činnosti upřednostňujeme pobyt na školní zahradě a v přírodě v okolí školy.

Orientační plán činností, které plánujeme realizovat v období jednoho školního roku ve školní družině zpracováváme před začátkem nového školního roku. Informace zpracováváme do ročního tematického plánu, který je rozdělený do čtyř integrovaných bloků:

Dobrodružství na zemi
Dobrodružství vzdušné
Dobrodružství podzemní
Dobrodružství vodní

V integrovaných blocích jsou postupně zpracovávány jednotlivé vzdělávací oblasti a průřezová témata základního vzdělávání. Každý žák má tedy v průběhu své docházky možnost rozvíjet své zájmy a dovednosti v rozmanitých přírodovědných, pohybových, hudebních, jazykových, pracovních a dalších činnostech.

Žáci mají denně k dispozici mimo jiné křížovky, sudoku, osmisměrky, omalovánky, nebo spojovačky, které mohou využít během individuálních a odpočinkových činností.

Průřezová témata

Průřezová témata procházejí stejně jako v dopoledním vyučování napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. V činnostech naší školní družiny se soustředíme především na environmentální, multikulturní a osobnostní a sociální výchovu.

3. Evaluace

Hodnocení je součástí výchovy ve družině. Jeho úkolem je, aby motivovalo, ale v žádném případě nezraňovalo. Nesrovnáváme žáka s jeho spolužáky, ale soustředíme se na individuální pokrok každého dítěte - v čem se zlepšilo ve srovnání s minulým obdobím, jaký pokrok se objevil. Průběžně hodnotíme, jak se výsledky zájmového vzdělávání projevují ve vědomostech, dovednostech, návycích, schopnostech a postojích žáků. Hodnocení vykonáváme průběžně po celý školní rok a snažíme se, aby se hodnocení vztahovalo k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí a současně k dosahování očekávaných výstupů. Podmínkou hodnocení je neustálé poznávání žáka. V oblastech zájmového vzdělávání používáme tato evaluační kritéria: uplatnění fantazie, nápadů, tvořivosti, originalita projevu, aktivní přístup, nasazení, průběh tvůrčího procesu.

Sebehodnocení ve ŠD

Od 1. třídy ve ŠD vedeme žáky k sebehodnocení vlastní práce a chování, tedy k tomu, aby se snažili posoudit nejen svoji práci, ale i vynaložené úsilí, osobní možnosti a rezervy. Žáky vedeme též k posouzení práce a chování spolužáků a kolektivu jako celku.

Formy hodnocení

Hodnocení prostřednictvím her - nonverbální hodnocení (hlas, mimika, gesta, oční kontakt)

Hodnocení expresivních oblastí - protože každý dosahuje cílů jinak, hodnotíme na základě individuality, nevyslovujeme hodnotící soud, ale spíše konstatujeme jak na nás výkon nebo dílo působí, jaké v nás vzbuzuje pocity.

Autoevaluace školní družiny

Vychovatelky na konci školního roku zhodnotí svoji práci, co se povedlo a co méně. Zhodnotí jaké jsou možnosti nápravy a jakým způsobem vytvořit atraktivnější program pro další období.

4. Závěr

V naší družině chceme podporovat aktivní odpočinek dětí, odstraňovat duševní únavu a zábavnou formou rozvíjet jejich schopnosti a tvořivost. Přejeme si, aby naše družina byla především místem pro radost dětí, místem, kam chodí rády a kde se cítí bezpečně.